

Je to pokus o mediální popravu Ostravské univerzity, říká děkan filozofické fakulty

info.cz, 21. 4. 2020

Děkan Filozofické fakulty Ostravské univerzity Robert Antonín v rozhovoru pro INFO.CZ odmítá způsob, kterým jsou prezentovány předběžné závěry Kontrolní komise Národního akreditačního úřadu. S těmi na konci minulého týdne přišla ostravská Mf Dnes. Kromě toho, že se podivuje nad únikem neoficiálního dokumentu do médií, odmítá také tvrzení komise o závažném porušování předpisů při přijímacím řízení. „Fakticky nevnímám situaci jako tak závažnou, jak by se mohlo z mediálních výstupů jevit. Navíc věc je ještě pořád v běhu,“ říká.

Ostravská Mf Dnes na sklonku minulého týdne přišla s tím, že všechny fakulty Ostravské univerzity, tedy nikoli už jen ta lékařská, ale třeba také i vaše filozofická fakulta, podle Kontrolní komise Národního akreditačního úřadu (NAÚ) porušovaly vysokoškolský zákon či jiné předpisy. Co na to říkáte?

Předně je třeba říct, že jde zatím o pracovní stanovisko kontrolní komise. Mf Dnes cituje de facto neoficiální dokument, který teď může vedení univerzity do třiceti dnů připomínkovat, nesouhlasit, rozporovat a podobně. Což se také zcela jistě stane. Komise pak musí připomínky univerzity zapracovat, reagovat na ně. A teprve potom vypracuje finální verzi, která bude zaslána Radě Národního akreditačního úřadu.

A musím říct, že je pro mě šokující, pokud dokument tohoto typu a v této fázi správního řízení, unikne do veřejného prostoru. Jako historik se podstatnou část svého života zabývám interpretací textů a z uvedeného článku publikovaného v Mf Dnes je jasné, že jeho primární účel je poškodit celou univerzitu, respektive její současné vedení v čele s rektorem Latou. Fakticky nevnímám situaci jako tak závažnou, jak by se mohlo z mediálních výstupů jevit, navíc věc je ještě pořád v běhu.

A pokud odhlédnu od samotné kontrolní zprávy a přihlédnu ke způsobu jejího úniku, jsem přesvědčen, že je za ním třeba hledat vnitřní napětí, které v minulosti na univerzitě podněcovaly vnitřní boje na lékařské fakultě mezi dvěma frakcemi akademiků. Dnes je to zjevná snaha jedné z těchto skupin kolem stávajícího děkana Martínka zdiskreditovat současné vedení univerzity. V důsledku toho jsme svědky mediální popravu univerzity, která patří v řadě parametrů v rámci ČR k progresivně se rozvíjejícím vzdělávacím institucím.

Robert Antonín

V letech 1996 až 2002 vystudoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity (FF MU) v Brně magisterský obor historie-filosofie. V roce 2002 navázal doktorským studiem na FF MU v oboru české dějiny, v roce 2008 obhájil doktorský titul disertační prací Zahraniční politika krále Václava II. v letech 1283-1300. V roce 2015 se na FF MU habilitoval a získal titul docent. Odborně se věnuje výzkumu středověké kultury a společnosti. V období 2005 až 2013 působil jako historik nejprve na Masarykově a následně na Slezské univerzitě v Opavě. Od roku 2013 až dosud je členem katedry historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Od roku 2016 působil ve vedení této fakulty na pozici proděkana pro vědu, výzkum a rozvoj a v roce 2018 byl jmenován děkanem.

Přesto: ve vzpomínaném článku Mf Dnes se píše o porušování předpisů, které mělo, cituji, „vícečetný, dlouhodobý a systematický charakter.“ A dále, opět citace: „Zjištěné nedostatky se objevují ve většině případů po celé kontrolované období.“

Budu mluvit za filozofickou fakultu. S dokumentem jsem se seznámil a mohu říct, že budeme rozporovat mimo jiné také toto konstatování o závažném porušování předpisů. Komise užívá opakovaně přísudek „závažný“, ale pokud jde o výčet našich údajných nedostatků v přijímacím řízení, mám dojem, že se pohybujeme převážně na úrovni formálních nedostatků, případně chyb, které sice uznáváme, avšak zdaleka neměly tentýž charakter jako na lékařské fakultě, kde se jednoduše řečeno: brali na základě rozhodnutí děkana lidi, kteří neudělali přijímačky. Nechci domýšlet, ale mám za to, že komise promítla své oprávněné zděšení z tohoto počínání i do hodnocení dalších fakult, kde se nic takové nedělo. To všechno bude ještě předmětem jednání.

Co vám tedy komise konkrétně vyčítá?

Tak zaprvé: na filozofické fakultě proběhla pouze kontrola přijímacího řízení na bakalářský a magisterský studijní program psychologie. Na nic jiného se komisaři nezaměřili.

Kolik oborů nebo programů na fakultě máte?

Bezmála sedmdesát, hovoříme-li o bakalářském a magisterském studiu.

Zpět tedy k přijímacímu řízení na psychologii.

Ano. Uchazeči, kteří byli přijati, měli získat určitý počet bodů, maximum bylo sto. A přijímání byli podle toho, jak zvládli přijímací test – tj. podle jasného pořadí. V akademickém roce 2017/2018 se určitý počet uchazečů, kteří byli přijati, do studia nepřihlásil, tudíž se uvolnila místa. Šlo pouze o bakalářský studijní program. Pro tato uvolněná místa byl podán návrh na přijetí těch, kteří se proti nepřijetí odvolali. Samozřejmě se opět postupovalo podle toho, jak zvládli přijímací test, tedy podle pořadí.

Výhrada komise spočívá v tom, že jsme – parafrázuji – nezajistili rovné podmínky pro přijetí v tom smyslu, že jsme neoslovili všechny, kteří dosáhli patřičného počtu bodů, aby si podali odvolání. Podle mého soudu měli všichni nepřijetí z kapacitních důvodů rovné podmínky ve věci se odvolat. Je to ale subtilní a spíše právní problém výkladu podstaty odvolacího řízení, které se měnilo při nedávné novelizaci vysokoškolského zákona. Přesto, na filozofickou fakultu nikdy nebyl přijat někdo, kdo neuděl přijímačky!

Mf Dnes ale píše, že ke studiu byli přijati i uchazeči, kteří z jedné ze součástí přijímací zkoušky nezískali předepsaný minimální počet bodů. „Nesplnili podmínky pro přijetí, přesto byli přijati,“ uvádí se v protokolu podle MF Dnes.

To se v žádném případě netýká filozofické fakulty, pokud vím, tak ani dalších fakult vyjma lékařské. A na lékařské fakultě se tato pochybení stala už v minulosti za vícero děkanů, včetně aktuálního děkana doc. Martínka. Každopádně univerzita na předešlé pochybení reagovala, důsledkem byla mimo jiné výzva všech ostatních děkanů fakult Ostravské univerzity, aby děkan Martínek odstoupil a poté, co to odmítl, následovalo jeho odvolání většinou Senátu Ostravské univerzity na návrh rektora.

A právě tyto peripetie spolu s dlouhodobou situací na lékařské fakultě univerzitu zatěžují dodnes. Docent Martínek se totiž odvolal ke Krajskému soudu v Ostravě a ten vydal ve druhé polovině února letošního roku předběžné opatření, které ho prozatím vrátilo do funkce. Stalo se tak těsně předtím, než se měla konat volba nového děkana...

Důležité je uvědomit si, že hlavním argumentem děkana Martínka a jeho spolupracovníků bylo, že se nejednalo o jeho pochybení, nýbrž o chybu systému, a že stejné věci se děly na všech fakultách – tedy přesně to, co říká dezinterpretace unklého dokumentu na stránkách Mf Dnes, jakkoli z jeho obsahu jasně vyplývá, že k pochybení tak zásadního typu na ostatních fakultách nedocházelo.

Pokud bychom se ale ještě přece jen vrátili ke zjištění kontrolní komise Národního akreditačního úřadu. Podle vás jsou tedy její závěry chybné v tom smyslu, že se kritizované skutečnosti neděly nikde jinde než na lékařské fakultě...

Jak jsem již uvedl, zásadní pochybení – tj. přijímání bez úspěšné přijímací zkoušky, se týká jen lékařské fakulty, kde však byla pro minulý rok zjednána náprava. To byl ostatně také důvod, proč začala komise zkoumat poměry na Ostravské univerzitě. Pokud bych to tedy shrnul, tak za porušování pravidel pro přijímání studentů na filozofické fakultě komise označuje to, že jsme na odvolání přijímali pouze ty, co se odvolali, a že bychom měli zvážit, zda příště nepřijmout i ty, co se neodvolali, ale splnili kritéria přijetí.

Dále je nám vytýkáno, a podle mne jde o formální pochybení, že jsme v jednom ze zkoumaných let uvedli maximální počet přijímaných, ale neuvedli jsme minimální bodovou hranici, kterou musí uchazeči o studium překonat, pokud mají být přijati. Nicméně jde o skutečnost, která nikoho nediskriminovala, ani nepoškodila. Přijali jsme je prostě podle toho, jak zvládli přijímací zkoušky, podle pořadí. Navíc poslední přijímací řízení bylo z tohoto pohledu bez závad.

A nakonec máme na filozofické fakultě z akademického roku 2017/2018 případ, kdy bylo dvěma studentům v reakci na jejich odvolání vyhověno z „jiných důvodů“. A ty spočívaly v tom, že v rámci celoživotního vzdělávání absolvovali vzdělávací moduly, díky kterým je bylo možno oproti zbytku preferovat. Nikdy nebylo vyhověno studentům, kteří v odvoláních uváděli zájem o obor, lásku k psychologii nebo něco podobného. Toto byly dvě výjimky, lišily se v tom, že tito lidé měli už něco vystudované, řekněme něco jako nultý ročník a především, i oni úspěšně udělali přijímací zkoušku s dostatečným počtem bodů.

To je tedy výčet argumentů, kterými rozporujete závěry komise...

Přesně tak, za filozofickou fakultu. A odmítáme závěr, že jde o pochybení tak závažná, aby se v tisku objevovaly spekulace o tom, že nebudeme moci přijímat studenty. To je ostatně vyložené škodící lež a naprosté nepochopení systému akreditací ve vysokém školství. Znovu mne to vede k závěru, že dokument, o kterém tu mluvíme, unikl se záměrem poškodit.

Poškodit všechny, kteří dlouhodobě upozorňují na selhání vedení lékařské fakulty a na skutečnost, že jednání pana děkana Martínka v současné době poškozuje celou univerzitu. Je to vyložený políček do tváře všem, kteří zde působí a odvádějí ve svých odvětvích skvělou práci a to včetně řady špičkových odborníků z lékařské fakulty. A jen tak na okraj, vzhledem ke „koronavirové době“ – patří mezi ně i Rastislav Maďar, který je v současné době v ČR jedním z klíčových odborníků v boji proti pandemii.

Soustavně naznačujete, že jde o řízený únik, který se děje v zájmu konkrétní osoby nebo více lidí...

Jsem o tom přesvědčen. Ostatně není to poprvé, co podobné předběžné nebo neoficiální dokumenty unikají do veřejného prostoru. A prakticky vždy to bylo tak, že uniklé informace byly interpretovány v neprospěch univerzity a jejího stávajícího vedení. To vše hovoří pro to, že někdo, kdo má přístup k materiálům a současně je ve sporu se současným vedením univerzity, vylévá vaničku i s dítětem.

Takže jde o mocenské hry uvnitř univerzity.

Problém naší republiky spočívá v tom, že je příliš malá... Turbulentní vývoj a dlouhodobé napětí na naší lékařské fakultě propojené s jejím nevyjasněným vztahem k nemocnici proti sobě postavilo mnoho lidí, opírajících se o různé struktury i mimo univerzitu. V současné době mám dojem, že to dospělo tak daleko, že se děkan Martínek se svými spojenci snaží poškodit

univerzitu, respektive její stávající vedení. Spor se přenáší do roviny osobní zášti vůči rektorovi a postupně i všem děkanům fakult, kteří se vůči němu kdy vymezili.

A pak jsou tady důsledky, opět citace z Mf Dnes. Komise prý doporučila, aby Rada Národního akreditačního úřadu zvážila, zda není namístě zahájit řízení o odnětí institucionální akreditace. Co by to pro školu znamenalo?

Univerzita na to již reagovala prostřednictvím prohlášení rektora. Nicméně opět musím říct, že jde o doslovnou citaci dokumentu, který měl být předmětem dalšího jednání mezi univerzitou a NAU. Je otázkou, která část daného odstavce má jakou váhu. Komise totiž – parafrázuji – nenavrhuje odnětí institucionální akreditace, ona navrhuje zvážit, zda univerzita přijala dostatečná opatření k nápravě, anebo zda je namístě zahájit řízení o odebrání institucionální akreditace.

Co je pro rozhodnutí v této věci podstatné? Podstatné je to, že programy, které jsou u nás akreditovány v rámci institucionální akreditace, začaly nabírat studenty teprve loni. A jak komise píše, v posledních přijímacích řízeních, tedy loni, nebylo žádné pochybení shledáno.

Jednoduše řečeno: nedostatky byly zjištěny předtím, než jsme zavedli institucionální akreditaci, a než jsme zavedli mechanismy, kterými se jako univerzita snažíme zabránit situacím, ke kterým předtím docházelo pouze na jedné fakultě. Jsme tedy tudíž trestání za něco, co jsme neudělali.

Co to vlastně je institucionální akreditace?

Institucionální akreditace obecně dává vysokým školám ve chvíli, kdy si zajistí vnitřní systém kvality, možnost udělovat jednotlivým studijním programům akreditaci na určitou dobu. Je to tedy přenesení určité pravomoci z Národního akreditačního úřadu na univerzitu. Ostravská univerzita tuto institucionální akreditaci získala v sedmi oblastech vzdělávání: filologie, filozofie, religionistika a teologie, historické vědy (realizujeme na filozofické fakultě), sociální práce (na fakultě sociálních studií), tělesná výchova a sport; kinantropologie a učitelství (na pedagogické fakultě) a zdravotnické obory (na lékařské fakultě).

Pochybení na lékařské fakultě se v tomto ohledu týkalo přijímacích řízení realizovaných do starých oborů akreditovaných mimo institucionální akreditaci. A za filozofickou fakultu mohu říct, že jsme byli v rámci získávání akreditace hodnoceni – a to v podstatě ve všech oblastech, které zajišťujeme – jako plnohodnotné a kvalitní vysokoškolské pracoviště.

Celá debata se vede o pochybeních u přijímacího řízení, nikoli u podoby samotného studia. Chci zdůraznit, že to je na naší fakultě v programech, které zajišťujeme, plně srovnatelné se studiem na tzv. kamenných univerzitách (UK, MU, UPOL).

Zpět na začátek

Robert Antonín | vysoké školy | akreditační komise | Ostravská univerzita | rozhovor

Autor: Vratislav Dostál

Zdroj: <https://www.info.cz/cesko/je-to-pokus-o-medialni-popravu-ostravske-univerzity-rika-dekan-filozoficke-fakulty-44955.html>